

SOBIVanje

Vesele
praznike!

NAGRADNO GESLO

V tej številki boš spoznal prav posebno ptico,
čaka te kviz, zimske uganke ter čudovita
pravljica in še veliko zanimivega.

Še enkrat pozorno preglej revijo. Opazil boš,
da nam ponekod družbo delajo črke. Prepiši jih od začetka
do konca revije v enakem zaporedju v spodnje krogce.
To je jesensko-zimsko geslo.

Napiši geslo, svoj naslov in starost ter jih do 25. januarja 2019 pošlji na naslov: Društvo Sobivanje, Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana.
Izžrebali bomo tri srečneže, ki bodo prejeli zabavno družabno igro, primerno svoji starosti.
Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki revije Sobivanje.

Geslo poletne številke je bilo: Kresna noč.

Srečo pri žrebu so imeli: Klara Pucko, Velika Polana; Anže Stopar, Črnomelj.

REVIJO SO OMOGOČILI

GEODETSKI INŠTITUT SLOVENIJE

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR**

telemach

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

Deutsch-Slowenische
Industrie- und Handelskammer
Slovensko-nemška
gospodarska zbornica

UNISTAR PRO

triglav

PianoBooks.eu

VOGEL
ALPSKI PARAVRATNI PARI

Sobivanje – brezplačna revija za otroke in starše, december 2019. Letnik 4, številka 8. Nosilec projekta: Sobivanje – Društvo za trajnostni razvoj. Izdajatelj: Bomark d.o.o., Predjamska cesta 1, 1000 Ljubljana. Odgovorna urednika: mag. Borut Petelin in Meta Škedelj, mag. Besedila in urejanje besedil: Andreja Šeme. Strokovni sodelavci: dr. Lia Katarina Kompan Erzar, Tomaž Oršič, Lucija Šušteršič, v. d. direktorica Agencije za varnost prometa Vesna Marinko. Jezikovni pregled: Zorana Teran. Likovno uredništvo in oblikovanje: Nina Marselan. Fotografije: Shutterstock oziroma navedeni avtorji. Tisk: Izi print d.o.o. Natisnjeno v 30.000 izvodih. Vsebina je zaščiteno avtorsko delo in jo je brez pisnega dovoljenja nosilca projekta prepovedano razmnoževati v kakršnikoli obliki.

VSEBINA

SKRB ZA OKOLJE

- ★ Žival se predstavi: Planinski orel **4**
- ★ Kviz: Zimsko spanje **8**
- ★ Koliko odpadne embalaže pridelate? **10**

VARNOST V PROMETU

- ★ Bodi viden, bodi previden **14**
- ★ O natečaju Varno v vrtec in šolo **15**
- ★ Prometni rebus **16**
- ★ Zimske uganke **18**

ŽIVIM ZDRAVO

- ★ Priprava na smučanje: Široki počepi **20**
- ★ Zimska kuharska čarovnija **22**
- ★ Pravljica: Krmljenje ptic **24**
- ★ Labirint: Krtek išče pot domov **25**

SPODBUJAMO PRIJATELJSTVO

- ★ Pozdrav, kaj je to? **26**
- ★ Kako se pozdravljajo po svetu? **27**
- ★ Literarni natečaj **28**
- ★ Pravljica: Prvo Božično drevo **30**
- ★ Naredi sam: Angelček **32**

SLOVENIJA, KOT JO VIDIMO OTROCI

- ★ Narodni park **34**
- ★ Tipni zemljevid za slepe in slabovidne **38**

PLANINSKI OREL

KDO SMO?

Sem največji ptič, ki živi v Sloveniji. Pripadam družini jastreb-
bov. Sem redka in ranljiva vrsta. Zaradi lova je veliko mojih
prednikov umrlo in zato je danes število orlov zelo majhno.
Ocenjujejo, da nas je v Sloveniji samo okoli 25 parov.

KAKŠNI SMO?

Sem zelo mogočen ptič. Imam močan kljun in ostre kremplje,
s katerimi zgrabim svoj plen. Od kljuna do repa merim do 90
centimetrov, čez krila pa tudi več kot dva metra. Orli tehtamo
od 2,5 pa celo do sedem kilogramov. Zelo zanimivo je, da so
samice orlice veliko večje kot samci orli. Sem odličen jadralec.
S perutnicami zamahujem skoraj samo pri vzletu in kadar želim
leteti hitreje, sicer pa po nebu največ drsim in jadram.

KAJ POČNEMO?

Naše družine niso velike. Običajno ima orlica v enem leg-
lu dve jajci, gnezdi pa marca ali aprila. Gnezdo je veliko,
ima do tri metre premera. Obložimo ga z mahom ali lišaji.
Naša glavna skrb je preživetje. Letamo po svojem teritori-
ju in iščemo hrano. Pri tem nam pomaga odličen vid. Do-
bro smo naštudirali letenje, krmarimo s perutmi
in repom. Včasih cele ure krožimo zelo visoko in pri tem iz-
koriščamo vzgonske tople zračne tokove. Med letanjem po-
zorno opazujemo dogajanje na tleh, je pa res, da včasih
težko najdemo hrano, ker imajo živali varovalno barvo ali
pa živali ne zaznamo, kadar se ne premikajo.

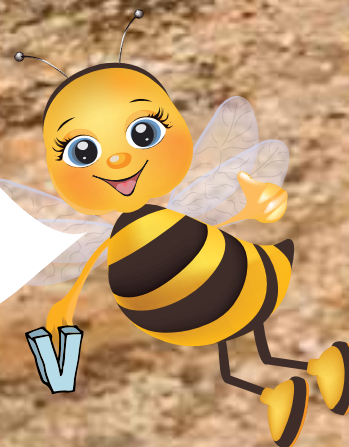

SKRB ZA
OKOLJE

Orel ima okoli
7000 peres. To
je res ogromno!

SKRB ZA
OKOLJE

KJE ŽIVIMO?

Kot že moje ime pove, živim v planinah. Rad imam mir. Živim v hribovitem svetu do 2300 m. Najraje se ugnezdim na skalni polici v tisti del planin, kamor človek redko ali nikoli ne zaide. Vsak par orlov lovi na svojem ozemlju, ki je veliko do 155 kvadratnih kilometrov, kar je skoraj toliko kot površina našega glavnega mesta.

KAJ JEMO?

Imam zelo dober vid. Sliko lahko približam osemkrat bolj kot človek, zato lahko z neba vidim zajca s kilometrskih razdalj. Lovim manjše sesalce, velike glodalce in manjše ptice. Na mojem jedilniku so zajci, svizci, podgane, kokoši, krti, veverice ... Jem tudi mrhovino – to so poginule živali.

NA POMOČ!

Orli so dober pokazatelj zdravja oziroma onesnaženosti okolja, saj se strupi koncentrirajo v njegovem telesu. Nekateri kmetje škropijo svoja polja s kemikalijami, tudi z DDT, te škropljene rastline poje zajec, zajca poje lisica, lisico pa orel. Tako je zastrupljena celotna prehranjevalna veriga. Potrebni so veliko generacij, ki živijo v zdravem okolju, da učinki onesnaževanja izginejo iz njihovih teles.

Orel nima
plenilcev. Edina
nevarnost zanj
smo ljudje.

SKRB ZA
OKOLJE

ZIMSKO SPANJE

Zimsko spanje je zanimiva tema, o kateri verjetno še ne veš vsega.

Črke pravih odgovorov ti razkrijejo žival, ki ne spi zimskega spanja, ampak zimo le predrema. Ker se mu temperatura zniža le za nekaj stopinj, se lahko med obdobji višjih temperatur ali hrupa hitro prebudi. Zato lahko to žival v gozdu srečamo tudi pozimi.

1. Zimsko spanje je dolg spanec, ki ga nekatere živali spijo pozimi. Rečemo mu tudi hibernacija. Poimenovanje izhaja iz latinske besede hibernus, ki pomeni

- O) Pomlad
- G) Poletje
- Ž) Jesen
- M) Zima

2. Koliko časa lahko traja hibernacija?

- T) Več minut
- U) Več ur
- E) Več dni ali tednov
- I) Več let

3. Zakaj nekatere živali spijo zimsko spanje?

- D) Da varčujejo s svojo energijo
- G) Da jih ne zebe
- O) Ker so lene
- P) Ker čez leto niso spale dovolj

4. Katera od živali NE spi zimskega spanja?

- S) Jež
- V) Kokoš
- E) Netopir
- T) Želva

5. Kaj naredijo živali, preden začnejo s hibernacijo?

- E) Pojejo ogromno hrane
- M) Temeljito se umijejo
- L) Preberejo pravljico za lahko noč
- A) Naredijo veliko predspalno zabavo

6. Kaj od naštetega NI značilnost hibernacije

- T) Upočasnjena prebava
- K) Nižja telesna temperatura
- U) Umirjen srčni utrip
- D) Lakota

KOLIKO ODPADNE EMBALAŽE PRIDELATE?

Prosi vso družino, da sprejme družinski izziv. Skupaj spremljajte količino odpadne embalaže. Preden odneseš vrečko z odpadno embalažo v smeti, jo stehtaj in preglej vsebino. Težo in vrste odpadne embalaže si ves mesec zapisuj v tabelo.

Datum	Vrsta odpadne embalaže	Teža odpadne embalaže

Med odpadno embalažo spadajo: plastenke, stiropor, plastične vrečke in folije, plastična embalaža tekočih pralnih sredstev, mehčalcev, šamponov, tekočih mil, destilirane vode ..., pločevinke, očiščene konzerve, alu folije, očiščeni plastični lončki in kozarčki, tetrapak embalaža mleka, kave ... (Tetra Pak)

**Vsak mesec vsak
Evropejec odvrže okoli 13 kg
odpadne embalaže!**

Pet ukrepov za zmanjšanje odpadne embalaže

1. Za nakupovanje uporabljaj vrečko za večkratno uporabo.
2. V trgovinah izberi izdelke, ki so oviti z manj embalaže, izogibaj se izdelkom za enkratno uporabo ali z dvojno embalažo.
3. Čistila in kozmetiko lahko izdeláš tudi doma.
4. Uporabljalj milo in šampon raje v kosu namesto tekočega.
5. Ne kupuj vode v plastenkah, pij jo iz pipe in jo natoči v steklenico (iz stekla) ali iz plastike brez BPA.

Embalaža predstavlja kar 23 %
teže vseh odpadkov, ustvarjenih v
gospodinjstvu!

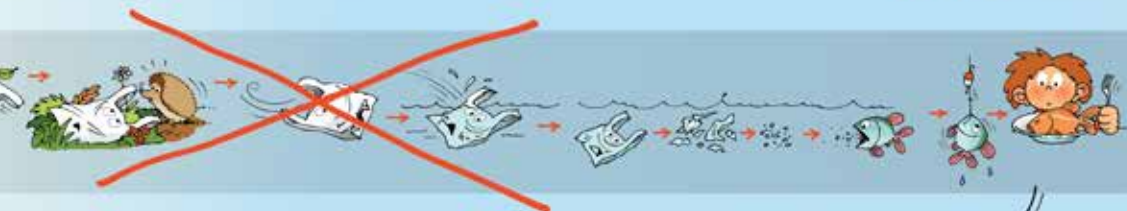

Vpliv na življenje živali

Živali plastične
nosilne vrečke
zamenjujejo za hrano.

Delci mikroplastike
se prenašajo po
prehranjevalni
verigi.

Živali se zapletajo
v plastične nosilne
vrečke.

VARNOST V
PROMETU

BESEDA STROKOVNJAKA:

BODI VIDEN, BODI PREVIDEN!

Dragi otroci, spoštovani starši, skrbniki in stari starši,

po krompirjevih počitnicah so pred nami jesenski in zimski dnevi, na zimski čas smo prestavili tudi uro, dan je vse krajši. Agencija za varnost prometa opozarja, da je vidljivost v mraku, temi, megli, dežju in snegu slabša. Vidnost pešcev, posebej naših najmlajših, je zato za varno udeležbo v prometu ključna.

Pomembno je, da vozniki pešce pravočasno opazijo, to pa bomo dosegli z uporabo kresničk, odsevnih trakov in telovnikov, svetlih in vidnih oblačil, pokrival ter dežnikov, pa tudi z uporabo svetilk. Poskrbimo, da bomo s svojim obnašanjem v prometu vzor najmlajšim, saj jih bomo tako najboljše opremili za varno in samostojno udeležbo v prometu.

Za konec pa še pet zlatih pravil, kako varno hodimo kot pešci:

1. Za boljšo vidnost vedno, še posebej pa v mraku, uporabljajte odsevnike (kresničke, odsevne trakove).
2. Hodite po notranji strani pločnika, stran od ceste, čim dlje stran od vozil.
3. Kjer ni pločnika, hodite ob levem robu cestišča.
4. Cesto prečkajte na prehodu za pešce pri zeleni luči.
5. Pred prečkanjem se vedno ustavite, pogledjte levo-desno-levo in dvignite roko, da pridobite pozornost voznika.

Srečno in varno na vseh poteh!

v. d. direktorice Agencije za varnost prometa, Vesna Marinko

O NATEČAJU VARNO V VRTEC IN ŠOLO

V projektu letos sodeluje **162 vrtcev in osnovnih šol**, **9885 otrok** in **845 mentorjev**. Skupaj z AVP smo izvedli kar **33 delavnic** v slovenskih osnovnih šolah in vrtcih ter izpeljali 3 dogodke za otroke, starše in zaposlene! V sklopu ustvarjalnega natečaja smo prejeli več sto odličnih izdelkov in poročil na temo varnosti v prometu.

Nagrajenci natečaja bodo razglašeni na **Festivalu Sobivanja**, ki bo potekal v adrenalinskem parku Atlantis, 22.5.2020.

Z dejavnostmi želimo povečati zavedanje o pomenu in stanju prometne varnosti, poudariti pomen dobrega zgleda pri varnostnih ukrepih in poudariti, da je za izboljšanje prometne infrastrukture najprej potrebna varnost, šele nato trajnost.

Vrtec Otona Župančiča Črnomelj

OŠ Alojza Gradnika - 1. razred

OŠ Roje

VARNOST V
PROMETU

REBUS BODI VIDEN!

Jeseni se začne dan krajšati. V temi gremo od doma in velikokrat tudi domov pridemo, ko je že tema. Zato moramo biti jeseni in pozimi v prometu še posebej pozorni. Poskrbeti moramo, da bomo kot pešci dobro vidni tudi, kadar je tema.

Odličen pripomoček za dobro vidnost v temi je _____ ?
Reši rebus in boš izvedel. Pridno jo uporabljalj!

1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15

16 17 18 19

1 11 6 12 13 19 18 1 4

Ilonka in Jaka Pucihar

Moj prijatelj KLAVIR

Moj prijatelj KLAVIR

a prima vista

Ilonka in Jaka Pucihar

MOJA ZBIRKA KNJIG

Moj prijatelj KLAVIR

www.pianobooks.eu

Ilonka in Jaka Pucihar

Moj prijatelj KLAVIR

Ilonka in Jaka Pucihar

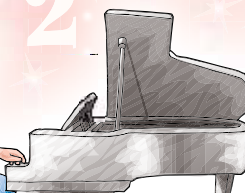
Moj prijatelj KLAVIR

Ilonka in Jaka Pucihar

Moj prijatelj KLAVIR

Ilonka in Jaka Pucihar

Moj prijatelj KLAVIR

ZIMSKE UGANKE

1 Ko pride njen čas,
prinese nam mraz,
snega nam nasuje
in v led nas okuje.

2 Okrogel in puhast
veliko dlačic ima.
Z njim se lepša
kapica.

4 Kolesc res nima ta voziček,
ne vleče konj ga, ne voliček,
samo navzdol gre, nikdar v breg,
nanj sedeš, ko zapade sneg.

3 Ježek zeleni,
pika te v dlan,
rjavi možiček,
pokuka na plan.

5 Sam ne vstane, kadar pade,
hladno, mirno kar leži
in zabava stare, mlade,
s soncem v nič se izgubi.

6 Zunaj zeleno,
za rabo nobeno.
Znotraj pa rjavo,
trdo kot za stavo.
V sredini pa belo -
pohrustaš veselo.

7 Smešen debelušen mož
ptičk ne mara niti rož,
ko zasije sonce vroče,
kar do smrti se razjoče.

Preveri svoje angleško znanje!

ŽIVIM
ZDRAVO

Priprava na smučanje

ŠIROKI POČEPI

Široki počepi so osnovna vaja za pripravo na smučanje. Z njo si krepimo stegenske mišice in zadnjico. To so mišične skupine, ki jih med smučanjem najbolj uporabljamo.

Navodila za pravilno izvedbo

1. Stopala postavi nekoliko širše od ramen in roki iztegni predse.
2. Naredi počep do kota 90 stopinj in pri tem pazi, da kolena ne gredo čez konice prstov.
3. Pri dvigu nikoli popolnoma ne iztegni kolen.

Vztrajnost se obrestuje

V tabelo zapisuj, koliko počepov narediš v eni minuti. Opazil boš, da se pridno ponavljanje vaje obrestuje. Mišice bodo okrepljene, zato boš čez čas lahko v eni minuti naredil več počepov.

Poišči nekoga, ki te
bo štopal med vadbo. Nato pa ti
prevzemi uro in naj še on
opravi vajo.

Spremljaj svoj napredek

[illegible]

LABIRINT

**Poišči pravo pot in ugotovi,
kaj se skriva v darilu.**

ŽIVIM
ZDRAVO

ZIMSKA KUHARSKA ČAROVNIJA

Pred davnimi, davnimi časi, ko smo bili z naravo v bolj tesnem stiku, smo bolj prisluhnili letnim časom. Prav vsaka četrtnina leta je zaznamovala posebne vremenske razmere, barve narave ter tudi plodove. Oblačila ter hrana so se menjala s trenutno sezono. V današnjih časih se kolo leta vrti nekoliko drugače. Še vedno poznamo letne čase, malo manj stroge pa so ločnice med njimi. Opuščamo trende narave ter se nekoliko bolj držimo modnih zapovedi.

Včasih se je bilo namreč dobro za zimo nekoliko zrediti, da nas ni zeblo. Zimske zaloge so se naravno stopile kot sneg že v zgodnjih pomladnih žarkih. Danes pa nam prehransko izobilje nudi že vsaka prodajalna živil. Prav nič čudno ni, da si paradižnik – plod sonca – privoščimo tudi sredi zime. Povsem naravno pa si poleti privoščimo mrzel sladoled, čeprav bi se temperaturno bolje obnesel pozimi. Na topljenje zimske maščobe nas ne spomni pomlad, pač pa oglas za kopalke.

V poplavi in zmešnjavi hrane bi bilo pričakovati, da smo zaradi široke izbire lahko tudi bolj zdravi? Nikakor. Hrana, ki ne raste in zori ob svojem naravnem času, nam ne more dati hranil. Že knjig ne gre soditi po platnicah, podobno pa je s prelepo, bleščečo zimsko zelenjavo. Vseeno pa je tudi pozimi treba pod zob postaviti pravo domačo, lokalno hrano.

Zima je čas kisanja poljščin, ki jih ozaljšamo s prekajenimi mesninami. Poletno sadje nas počaka v obliki kompotov. Prav posebej pa dobro denejo topli napitki. Poleti nabrana zelišča poparimo in pripravimo čaj. Enostaven topel obrok za dušo in telo je juha. Menda za vsako težavo obstaja zdravilna juhica. Izjemno krepčilna je stara slovenska juha, imenovana »šara«. Recept za šaro le ni za v staro šaro, zato urno zavežimo predpasnike in se lotimo dela.

Nekaj krompirjev, korenja, kolerabe ter repe olupimo in narežemo na kocke. Skupaj s kosom suhih reber ter domačih začimb jih vržemo v lonec, a pravljice še ni konec. Vse skupaj zalijemo z vodo, solimo in popramo. Počakamo, da leno zavre in zadiši. Potem jo seveda postrežemo.

Nobena juha se ne je tako vroča, kot se skuha, zato si za zraven odrežemo še kos temnega kruha. Naj zadiši po zimi.

Lucija Šušteršič,
prof. biol. in gosp.

**ŽIVIM
ZDRAVO**

PRAVLJICA

KRMLJENJE PTIC

Jurček gleda skozi malo kuhinjsko okno v sneg, kjer osamljena mala ptica išče hrano. Tudi mama jo vidi. »Ali bi dali ubogi ptički kaj za pod zob?« vpraša mama. Jurček prikima.

»Tu imam nekaj drobtinic. Iz njih lahko pripravimo prijeten obrok za tisto lačno ptičko.« Kmalu je na kuhinjski mizi majhen kup drobtinic in oreškov. Mama iz hladilnika vzame kos masla.

»Poglej,« reče, »zdaj lahko zmešaš drobtinice in oreške z maslom in narediš kroglico.«

»Zakaj, mama?« želi vedeti Jurček. »Ker bi sicer Drobtinice odpihnil veter. Tako pa ostanejo v maslu. Ptice imajo rade maslo.« Jurček se loti dela. Občutek spolzkega masla pod prstki je čuden, vendar je kroglica kmalu pripravljena. Mama vzame kroglico, ki jo položi v mrežasto vrečko. Mrežasto vrečko obesi zunaj na grm. Malo pozneje Jurček spet pogleduje skozi okno. Opazi radovedno ptico, ki je že priletela do maslene kroglice. Ptica si ogleduje čudno stvar na grmu in pazljivo kljune vanjo. Nato nenadoma odleti. »Ali ji ni všeč?« se sprašuje Jurček razočarano. Nato pa se ptica vrne. S sabo je pripeljala dva prijatelja. Lačne ptice začno kljuvati masleno kroglico. Jurček kar sije od sreče, ko vidi ptice, ki si polnijo trebuščke. Zdaj ima tri nove prijatelje.

365 povestic za lahko noč; Eric Bouwens

**Naredi masleno
kroglico tudi ti!
Ptice je bodo vesele!**

LABIRINT

Zunaj je mraz in krtek si želi v toplo posteljo.
Pomagaj mu najti pravo pot!

BESEDA STROKOVNJAKA:

POZDRAV, KAJ JE TO?

Najlepše je, ko se te nekdo razveseli. Ko se mu zasvetijo oči, ko te zagleda in ko steče k tebi. Ko te mamica in očka objameta, ko te prijatelj potreplja po ramenu, prijateljica stisne k sebi in ko veš, da na svetu nisi sam. Pogosto ne potrebuješ nič več kot samo občutek, da si v družbi sprejet in da se ti nič hudega ne bo zgodilo. Zadostuje prijazen pogled in navihan: »Živijo! O, kako lepo, da si prišel. Pridi, te že čakamo!« Ali pa, da te zjutraj, ko prideš v vrtec ali šolo, prijatelji pokličejo po imenu in povabijo k sebi. Včasih te je strah ali si žalosten in takrat je še posebej pomembno, da nekdo pristopi k tebi in ti pomaga spet začutiti, da bo vse v redu.

Zato nikoli ne pozabi objeti mamice in očka, ko greš od doma, pomahati babici, hudomušno pokazati jezika sestrici in bratcu, da se bosta nasmejala. Pozdravi svoje prijatelje, poglej jim v oči in jim stisni roko ali daj »petko«. Če je kdo morda malo žalosten ali osamljen, ga pokliči po imenu in zakliči: »Živijo!«

Pozdrav je zelo drobna stvar, a ena najmočnejših čarovnij, s katerimi iz čisto navadnih ljudi naredimo prijatelje in iz navadnih dni pričaramo čudežno deželo. Veliko podarjenih in prejetih pozdravov ti želim!

dr. Lia Katarina Kompan Erzar,
Študijsko-raziskovalni center za družino

KAKO SE POZDRAVLJAJO PO SVETU?

Svet je pisan. Barvajo ga raznoliki narodi, ki imajo različno barvo kože, svoj jezik, svoje navade, običaje, načine praznovanja in različne pozdrave. Poglejmo, kako se pozdravljajo prijatelji na različnih koncih sveta.

Indija:
NAMASTE!

Aljaska:
IA!

Tajska:
SAWASDEE!

Južna
Afrika:
EE YEBO!

Maroko:
SALAM!

Anglija:
HELLO!

Japonska:
KONNICHI
WA!

Rusija:
PRIVET

Nemčija:
HALLO!

Francija:
SA VA?

Slovenija:
ŽIVJO!

Avtorji: Vrtec Slovenska Bistrica, enota Makole

Literarni natečaj:

PESEM ALI PRAVLJICA O PRIJATELJSTVU

Prijateljstvo pomeni, da si delimo veselje, včasih pa tudi žalost ali jezo. Skupaj se igramo, včasih pa si tudi pomagamo. Včasih pojemo, včasih pa tolažimo s prijazno besedo. Včasih zaupamo skrivnost, včasih poskušamo pomagati rešiti težavo. Včasih pa pogumno opomnimo, če nekdo ne dela prav ali se grdo obnaša do svojih prijateljev.

Napiši kratko pesem ali pravljico o prijateljstvu.

Pesmi in pravljice pričakujemo na **info@drustvo-sobivanje.si** do **17. februarja 2020**. Eno bomo izbrali, in objavili v naslednji številki. Poleg pesmi ali pravljice lahko seveda pošlješ tudi risbico, ki jo ilustrira.

Za navdih objavljamo odlično pesem Gala Badrova z osnovne šole Fram.

PRIJATELJSTVO

Se začne, ko si mlad,
Se konča, ko si star.
Tam »na sredi«, ko je največje,
se postaviš pred oltar.

Prijateljstvo se srečno začne,
malo manj srečno konča.
Je kot kakšna pravljica,
ki sega gor do neba.

Dovolj je lepa beseda,
ki te milo gleda.
Če si res želiš, se ne konča,
a pod pogojem, da ti ne zmanjka upanja.

*Gal Badrov, Osnovna šola Fram
Mentor: Jožica Ravš*

OŠ Kungota

**Svinčnik v roke in
domišljijo na pašo.**

PRVO BOŽIČNO

Napisala Sussane Lieurance

Očka je otresel sneg s šala, ko je vstopil skozi vhodna vrata tople in udobne hiške. Poleg vrat je položil majhno iglasto drevo.

Gretchenin obraz je zasijal, ko je opazila drevesce. »Očka! Naše božično drevo?« Očka si je odvil šal in pelerino. »ja, to je naše božično drevo,« je rekel. Gretchenine oči so se zaiskrile. »Kje ga bomo pa postavili?« je vprašala. Mama je dvignila pogled z mize, ki je bila prekrita s koščki barvnega papirja, z jabolki in nalepkami. Gretchen je poplesavala po sobi. »Še malo pa bo božič,« je rekla. »ali ne bi morali okrasiti drevesca?« »Seveda,« je rekla mama. »Pomagaj mi pri izrezovanju okraskov!« Gretchen se je počila za mizo.

Mama ji je potrpežljivo

pokazala, kako na barvni

papir narisati čudovita srca, vrtnice, anjele in zvonove. Očka se je grel ob ognju, medtem ko sta mama in Gretchen oblikovali množico ljubkih in prefinjenih okraskov. »Zakaj imamo božična drevesa?« je vprašala Gretchen. »Kdo je imel prvo?« Očka si je podrgnil brado, potem pa odgovoril. »To je navada. Navada, ki se je začela pred davnim, davnim časom prav tukaj v Nemčiji.« »Prva božična drevesa sploh niso bila okrašena,« je rekla mama. »In niso bila iglavci.« »Tako je,«

DREVO

je rekel očka. »Dolgo, dolgo časa nazaj, leta 700, je menih Bonifacij posekal hrast. Bil je jezen, ker so ljudje verovali, da je drevo sveto, in hotel jim je pokazati, da se motijo.«

Gretchen se je namrščila. »Torej je bil hrast prvo božično drevo?« je vprašala. »Ne, ne,« je rekla mama. »Pusti očeta, da nadaljuje zgodbo!« »Ko je hrast padel, je porušil vse na svoji poti,« je rekel očka. »Vse, razen majhne jelkine mladike. Bonifacij je rekel, da je preživetje mlade jelke čudež. Tako so ljudje ob božiču začeli saditi jelke. Niso pa prinašali drevesc v hišo in jih krasili, kot to počnemo danes.«

Mama je vstala. »In zdaj je čas, da okrasimo naše drevo,« je rekla. Očka je dvignil jelko na mizo pri oknu. Potem sta z mamo od notranjih vej navzven nanj obesila papirnate okraske, skupaj s sijočimi rdečimi jabolki in z nežnimi lepljenkami iz papirja.

Ko sta končala, je Gretchen odstopila za korak, da je lahko drevesce občudovala v celoti. »Kako lep običaj,« je rekla. Pokleknila je pred okno, sklenila roki in pogledala k nebu. »Hvala ti Bonifacij, da si nam dal prvo božično drevo.«

Naredi sam:

ANGELČEK ZA TVOJO SMREČICO

Naredi okraske za božično drevesce kar doma. Lahko so različnih oblik in barv, kot v pravljici. Mi smo se odločili izdelati prikupne angelčke in s teboj deliti navodila za izdelavo.

Za enega angelčka potrebuješ:

- ✧ plutast zamašek za vinsko steklenico
- ✧ leseno perlico premera 2cm ali oreh
- ✧ dve leseni perlici premera 1cm
- ✧ okrogla lesena palčka, premera 3mm in dolžine 2,5 cm za vrat
- ✧ dve beli puhasti peresci
- ✧ nekaj bele volne, narezane na poljubno dolge trakce, za lase
- ✧ zlato vrvico, približno 12cm
- ✧ ostanek kartona za ovratno zvezdico
- ✧ zlata akrilna barva
- ✧ rdeč flomaster.

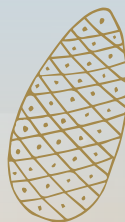
Na veliko leseno perlico nariši obraz in prilepi angelske lase iz volne.

Plutovinast zamašek pobarvaj zlato.

V zamašek naredi luknjo in vanjo vtakni leseno palčko. Okrog nje naveži majhni leseni perlici za roki.

Iz kartona ali tršega papirja izreži zvezdico in jo pobarvaj z zlato barvo. Nato jo na sredini preluknjaj, natakni na leseno palčko ter nanjo prilepi glavo.

Na koncu na hrbtno stran prilepi še dve dve peresci, da bo angelček imel krila.

Namig: Če nimaš peresc lahko krili izrežeš iz kartona. Na hrbtno stran lahko pod krili priletiš tudi vrvico, s katero boš angelčka lahko obesil na smrečico. Če ne najdeš plutastega zamaška, lahko uporabiš tudi storž.

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

BESEDA STROKOVNJAKA:

NARODNI PARK

Tokrat nas bo pot vodila v narodni park, ki je zaščiteno območje neke države in za katerega veljajo posebne omejitve in predpisi.

Poglavitna vloga narodnega parka je ohraniti naravne znamenitosti našim potomcem. Prvi narodni park je bil ustanovljen leta 1872 v ZDA in se imenuje Yellowstone park, kjer lahko občudujete umetnine narave, številna jezera, številne kanjone, bujne gozdove, črede bizonov ...

Najvišje ležeči narodni park pa je odprla Kitajska. Imenuje se Qomolangma in se nahaja v Tibetu. Prostrani park zajema pet osemnatisočakov, vključno z 8.848 metrom visokim Mount Everestom, najvišjo goro sveta.

V Sloveniji imamo enega najlepših in najstarejših v Evropi. Imenuje se Triglavski narodni park in obsega velik del Julijskih Alp. Njegova naloga je zaščititi in raziskovati rastlinski in živalski svet, ohraniti številne naravne bisere kot so: slikovite doline, čiste reke s sumečimi slapovi, ponosni gorski vrhovi, kraške jame in druge mojstrovine narave. Poleg omenjenega je park namenjen duhovni in telesni sprostitvi, izobraževanju, kulturni, rekreacijski ter turistični dejavnosti.

V narodnem parku moramo upoštevati določena navodila, spoštovati navade in način življenja domačinov. Ne smemo vznemirjati živali, trgati rastlin, kuriti ognja, puščati smeti, ne smemo šotoriti (kjer to ni posebej dovoljeno), ne smemo se voziti po parku, razen po posebno označenih poteh in še polno drugih raznovrstnih omejitev.

Ali sem naštel dovolj razlogov, da boste obiskali naš zares občudovanja vreden narodni park in v njem izvedeli veliko novega.

Želim vam, da bi bilo vaše doživetje Triglavskega narodnega parka čimbolj zanimivo in bogato. Obenem pa ne pozabite, da ste le gostje čudovite, a zelo občutljive narave, ki naj tudi po vašem obisku ostane nespremenjena.

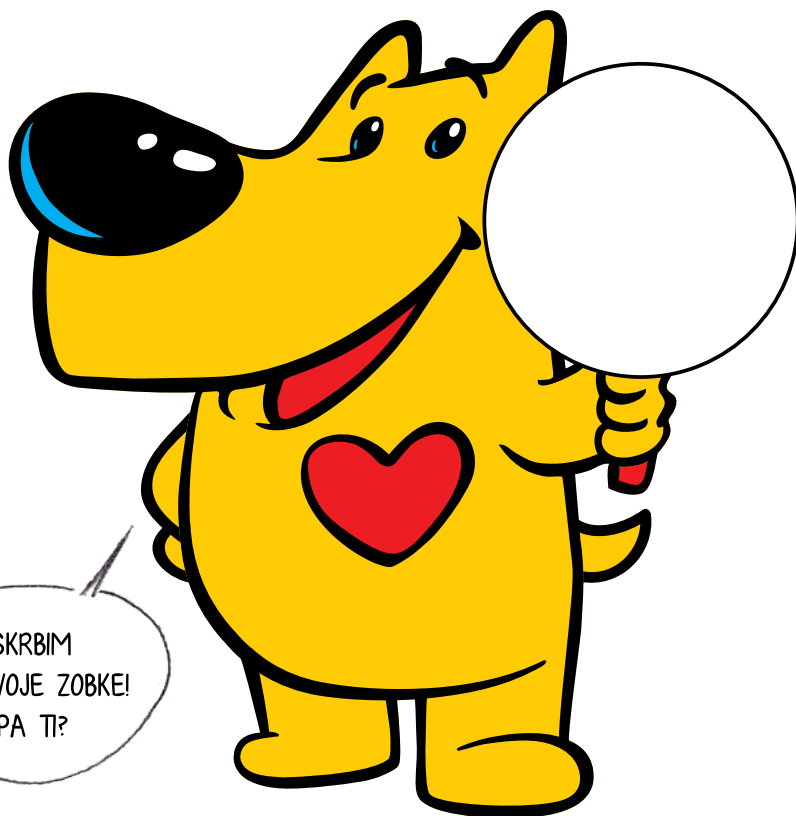
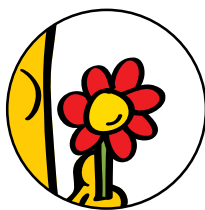
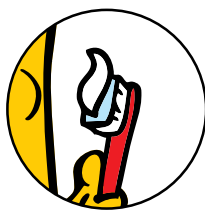
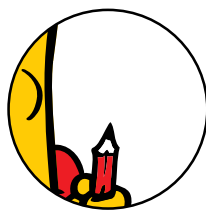
Iz parka ne odnašajmo ničesar razen lepih spominov.

Tomaž Oršič, profesor geografije in zgodovine

KUŽA PAZI

POIŠČI PRAVI IZREZ.

SKRBIM
ZA SVOJE ZOBKE!
PA TI?

**KAJ LAHKO
POZIMI POČNEŠ
NA VOGLU?**

Obkroži pravilne odgovore in
izvedel boš moje ime!

Kdo je _ _ _ _ ?

V – smučaš

A – šivaš obleke

O – se sankáš

G – bordaš

I – delaš snežaka (v otroškem parku)

R – plavaš

www.vogel.si

Sem novi zaščitnik Vogla.
Pozimi lahko z menoj na Voglu počneš
ogrooomno stvari! Toda ne pozabi! Varnost je vedno
na prvem mestu. Opazovanje in dober vid sta tudi
moji moči, ki ju s pridom uporabljam kot
zaščitnik Vogla.

SLOVENIJA, KOT
JO VIDIMO
OTROCI

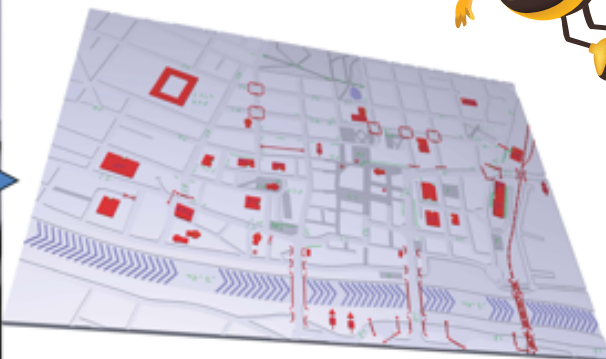
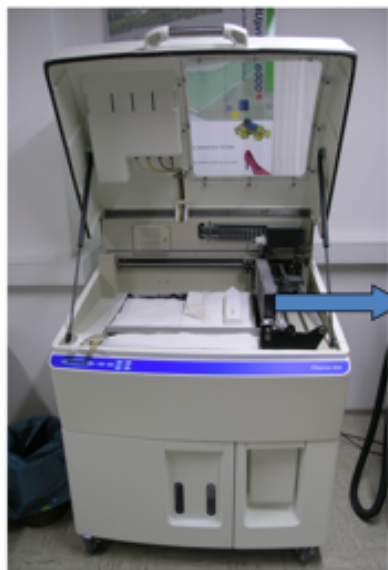
TIPNI ZEMLJEVID ZA SLEPE IN SLABOVIDNE

Si predstavljate, kako slepa ali slabovidna oseba hodi po mestu, da pride od svojega doma do prijatelja ali knjižnice? Velika želja slepe ali slabovidne osebe je, da se želi samostojno gibati v svojem domačem okolju. Pri gibanju v prostoru uporabljajo belo palico, s katero si podaljšajo »roko«, da zaznavajo bližnjo oklico. Bela palica predstavlja tudi simbol slepote.

Za varno hojo slepih oseb po pločnikih morajo biti pločniki prehodni in brez ovir (npr. cvetlična korita). Kot pomoč za lažjo orientacijo v prostoru služijo tipni zemljevidi. Z njimi si slepa oseba lahko pred potovanjem doma v mislih ustvari miselni načrt poti, po katerih potem potuje v okolju

Tipne zemljevide naredimo nekoliko drugače kot običajne zemljevide. Najprej zelo poenostavimo vsebino in prikažemo le pomembne podatke. Celotno vsebino zemljevida moramo pripraviti v treh dimenzijah kot reliefni zemljevid. Takšen zemljevid nato natisnemo s 3D tiskalnikom.

Izdelava 3D printa matrice tipnega zemljevida.

Na tipnih zemljevidih prikazujemo naslednje podatke:

- ✿ cestno mrežo,
- ✿ izbrane javne zgradbe (npr. avtobusna postajališča),
- ✿ parkirna mesta za invalide,
- ✿ potek taktilnih vodilnih talnih sistemov,
- ✿ zvočne semaforje, napise v brajevi pisavi,

Na Geodetskem inštitutu Slovenije smo izdelali več veliko tipnih zemljevidov in tipnih maket za slepe in slabovidne osebe.

Ali si že videl tipno maketo v svojem mestu?

Tipni zemljevid mesta Maribor.

Tipni zemljevid mesta Murska Sobota.

3D tipna maketa mesta Ptuj.

RES JE, A OBENEM SPLET PRINAŠA TUDI PREDNOSTI. LE VARNO GA MORAMO UPORABLJATI!

Tlap